

SEINÄJOEN KAUPUNKI

TOLKKUPAJA -HANKKEEN KEHITTÄVÄ ARVIOINTI

LOPPURAPORTTI 5.4.2021

MDI

Juho Nyman, Kirsi Siltanen ja Minna Mayer

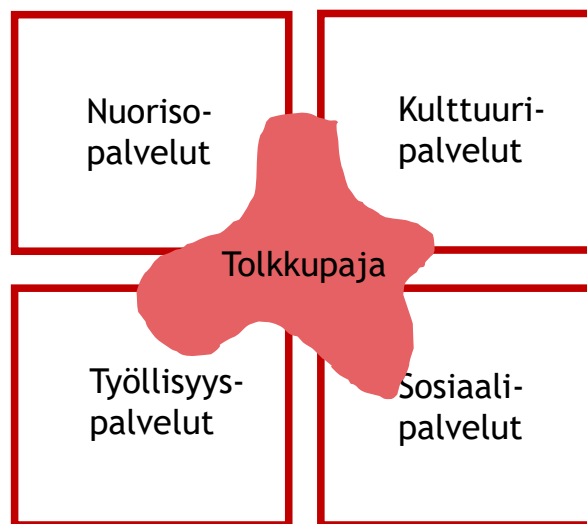
SISÄLTÖ

1.	TOLKKUPAJA -HANKE JA KEHITTÄVÄN ARVIOINNIN TAVOITTEET	3
2.	ENNAKOIVA VAIKUTTAVUUSARVIOINNAN AJATTELU JA TOLKKUPAJA -HANKKEEN ARVIOINTIMALLI	5
3.	TOLKKUPAJA -HANKKEEN TOTEUTUS: ONNISTUMISIA, HAASTEITA JA HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ	8
4.	TOLKKUPAJAN HYÖDYT JA VAIKUTUKSET ASIAKASNÄKÖKULMASTA	13
5.	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA AJATUKSIA TOLKKUPAJA TOIMINNAN JATKOSTA	19
	LIITTEET	23

1. Tolkkupaja -hanke ja kehittävän arvioinnin tavoitteet

Tolkkupaja -hanke on Seinäjoella toteutettava matalankynnyksen työpajatoimintaa tarjoava kehittämiss-hanke, jonka kohderyhmänä ovat alueen heikommassa asemassa olevat alle 30-vuotiaat nuoret. Hankkeen tavoitteena on tukea ja ohjata nuoria kohti osallisuutta, koulutusta ja työelämää vahvistaen nuorten elämäntaitoja ja toimintakykyä sekä sosiaalisia taitoja ja vahvuuksia. Osallistuvien nuorten kannalta hankkeen päämääränä on myös selkeyttää nuorten tulevaisuuden suunnitelmia sekä tarjota jatkopalvelupolkuja nuoren tarpeita ajatellen.

Tolkkupaja-hankkeen aikana kehitetään kohderyhmän nuorille suunnattu matalankynnyksen, toiminnallinen ja tavoitteellinen palvelukonsepti. Nuorille Tolkkupajassa on tarjolla sekä projektimuotoista toimintaa, että avoin Tolkkupaja, johon nuoret voivat osallistua vapaamuotoisemmin avoimien ovien periaatteella. Hankkeen palveluissa korostetaan luovia menetelmiä. Tolkkupajan projektit tarjoavat kolme kuukautta kestäviä luovaa sekä toiminnallista tekemistä korostavaa työskentelyä. Hankkeessa työllistetään paikallaisia taiteen alan ammattilaisia, joita palkataan vetämään projektia. Projektien sisällöt ovat vaihdelleet musiikista valokuvaukseen, kuvataiteeseen, erilaisiin kädentaitoihin, teatteriin sekä festivaaleilla tehtävään aluetaiteeseen. Projektit ovat tavoitteellisia ja niillä pyritään aina konkreettiseen ja näkyvään nuorien toteuttamaan lopputulokseen esim. kaupungilla toteutettavaan näyttelyyn tai esitykseen. Projektien rinnalla nuorille annetaan hankkeen henkilöstön toimesta yksilö- sekä ryhmävalmennusta projektien toiminnallisen sisällön rinnalla. Valmennuksessa tuetaan nuoria heidän tulevaisuuden suunnitelmien selkeyttämisessä ja suunnitellaan jatkopolkuja Tolkkupajasta eteenpäin. Määrällisesti hankkeen tavoitteena on ollut ohjata 90 heikossa yhteiskunnallisessa asemassa nuorta osalliseksi työelämään, koulutukseen ja osallisuutta edistäviin toimintoihin ja palveluihin.

Kuva 1. Tolkkupajan aseoituminen kaupungin eri toimialojen välimaastoon

Tolkkupajaan voi ohjautua nuori, joka on kuntoutumassa opiskelu- tai työelämään, on keskeyttänyt opin-tonsa tai nuori, joka kaipaa päiviin mielekästä tekemistä. Nuoret ohjautuvat hankkeeseen pääasiassa alu-eellisten yhteistyökumppaneiden kautta (mm. Aimo, oppilaitokset (Sedu, lukio ja ammattikorkeakoulu) Ohjaamo, aikuissosiaalityö, psykiatrinen polikliniikka, Buusti ry, eri hankkeet (Nuorten Startti sekä Prep-paamo). Nuoret osallistuvat toimintaan joko kuntouttavana työtoimintana tai sosiaalisen kuntoutuksen so-pimuksella (koulunsa väliaikaisella keskeytyksellä tai sairauslomalla). Hanke tarjoaa toimintaa useampana

päivänä viikossa maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin sekä torstaisin klo 9.00-14.00. Tolkkupajan avoin osio toimii kerran viikossa.

Hanketta toteutetaan Euroopan sosiaalirahaston (ESR) sekä Seinäjoen kaupungin resurssein. Hanketta toteutetaan 1.3.2018-28.2.2022 välisenä aikana ja toteutuksesta vastaa kaksi henkilöä (projektipäällikkö sekä projektikoordinaattori). Hankkeen kokonaisbudjetti on ollut n. 440 000 euroa kolmen vuoden aikana, josta kaupungin osuus on 25 %.

Tolkkupaja hankkeen kehittävän arvioinnin tavoitteena on ollut tukea hankkeen toteutusta kehittävän arvioinnin ja ennakoivan vaikuttavuusarvioinnin menetelmillä. Kehittävässä arvioinnissa on pyritty tuottamaan sellaista näkemyksellistä tietoa, jota voidaan hyödyntää hankkeen toteutuksessa. Arvioinnissa on myös tuotettu tietoa hankkeen tuloksista ja vaikutuksista. Kehittävässä arviointiotteessa on korostettu yksilöiden tai organisaatioiden oppimista. Kehittävän tutkimuksen näkökulmasta tavoitteena on tukea tunnistaa vaikuttavia toimintaprosesseja, levittää hyviä käytänteitä, vahvistaa toimijoiden parissa jatkuvan kehittämisen kulttuuria sekä kehittää vakiinnutettavia toimintatapoja ja luoda pohjaa niiden juurruttamiseen. Työprosessissa on pyritty tämän vuoksi panostamaan erityisesti arvioinnilla tuotettavan tiedon hyödyntämiseen ja levittämiseen hankkeen yhteistyöverkostossa.

Tiivistetysti kehittävässä arvioinnissa tavoitteena on ollut:

- Luoda hankkeelle ennakoiva arviointimalli (jäsentää toimintaa suhteessa tavoitteisiin sekä tunnistaa ja mallintaa vaikutusten syntymistä) sekä kerätä tietoa malliin liittyen
- Tuottaa tietoa ja näkemyksiä hankkeen onnistuneen toimeenpanon tueksi
- Tuottaa tietoa hankkeen tuloksista ja vaikutuksista
- Tukea hankkeen tulosten juurtumista sekä vaikutusten jatkuvuutta hankkeen päättymisen jälkeen.

Arviointiprosessi toteutettiin kolmen vuoden ajanjaksolla vuosina 2019-2021. Arviointi jakaantui kolmeen työvaiheeseen.

Työvaiheita olivat:

1. Ennakoivan vaikuttavuusarvioinnin mallin laatiminen hankkeen toimeenpanon sekä hankkeen tulosten ja vaikutusten seurannan tueksi. Mallin laadinnan pohjaksi tehty hankedokumenttien analyysi (syksy 2019)
2. Kehittävä väliarviointi hankkeen toteutuksen kehittämisen tueksi, sisältäen arviointimallin mukaisen analyysin hankkeen toteutuksesta ja tuloksista. Työvaihe sisälsi kyselyn hankkeen asiakkaille 3-6 kk Tolkkupajaan osallistumisen jälkeen. Työvaiheessa toteutettiin myös hankkeen toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen tähtäävä työpaja, johon osallistui hankkeen yhteistyöverkoston edustajia (syksy 2020).
3. Kehittävällä otteella toteutettu loppuarviointi hankkeen onnistunutta loppuunsaattamista ajatellen, sisältäen kyselyn hankkeen verkosto- ja yhteistyötahoille, toistetun kyselyn hankkeen asiakasryhmille sekä loppuraportoinnin (vuonna 2021)

Kehittävää arviointityötä on toteutettu yhteistyössä hankkeen projektihenkilöstön kanssa. Arvioinnin toteutuksen kannalta keskeistä on ollut projektinhenkilöstön näkemysten ja kokemusten saaminen arviointityöhön sekä hankkeen oman dokumentti- ja seurantamateriaalin saaminen arvioinnin käyttöön.

Loppuraportin tavoitteena on koota keskeisimmät arvioinnin aikana tehdyt havainnot ja arviointitulokset yhteen sekä tarjota hankkeen onnistuneeksi loppuunsaattamiseksi ja toiminnan jatkoa ajatellen näkemyksiä.

2. Ennakoiva vaikuttavuusarvioinnin ajattelu ja Tolkkupaja -hankkeen arviointimalli

Ennakoivan vaikuttavuusarvioinnin ideana on tukea hankkeiden, ohjelmien ja muun kehittämistoiminnan toteutusta toimeenpanon aikaisella tiedon tuotannolla. Arviointiajattelussa keskeistä on tunnistaa mihin toiminnalla pyritään ja minkälaisen toiminnan ja siitä syntyvien tulosten ja vaikutusten kautta päämäärät saavutetaan. Kun kyseinen toiminnan vaikutuslogiikka on tiedossa, voidaan toiminnan toteutusta seurata ja tukea vaikuttavuusohjautuvasti.

Ennakoivassa vaikuttavuusarvioinnissa tiedon tuottaminen perustuu toiminnan etukäteen mallinnettuun vaikutusdynamiikkaan, erilaisten vaikutuspolkujen tunnistamiseen, ennakoitiprosessiin sekä toiminnan tuloksia ja vaikutuksia ilmentävään indikaattoriseurantaan/palautteeseen. Ennakoivan arvioinnin periaatteelle rakennettavan arviointimallin ideana on vaikuttavuustiedon ohella tuottaa reaaliaikaista tietoa myös ennakoivasti pitkällä aikavälillä syntyvistä laajemmista vaikutuksista ja toiminnan lopullisista päämääristä ("ennustaa" niiden syntyä) sekä tukea tiedolla haluttujen vaikutusten syntyä. Keskeisin tarkoitus tuotettavalla tiedolla on toimia hankkeen toimeenpanon aikaisena hankejohtamisen ja toiminnan ohjauksen välineenä. Ennakoivan vaikuttavuusarvioinnin ajattelun mukaisesti myös Tolkkupaja hankkeelle laadittiin arviointimalli.

Vaikuttavuusmallin ydinajatus on hahmottaa loogisia vaikutuspolkuja, jotka kytkevät yhteen panokset, toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset. Vaikuttavuusmalli auttaa hahmottamaan hankkeen vaikutusten syntymisen edellytyksiä, suunnittelemaan vaikuttavaa toimintaa sekä luomaan tietopohjaa vaikutusten todentamiseksi. Vaikutusketjut kuvaavat vaikutusten syntymisen polkuja siitä, miten toimenpiteillä ja niihin kohdistetuilla panoksilla aikaansaadut välittömät tulokset aikaansaavat tavoiteltavia laajempia vaikutuksia. Nämä vaikutukset voivat olla mm. yksilöön kohdistuvia, yhteiskunnallisia tai taloudellisia. Vaikutusketjut rakentuvat tyypillisesti viidestä osatekijästä:

Panoksista: panokset koostuvat rahoituksesta ja muista käytettävissä olevista resursseista (mm. työvoimasta, tiloista, laitteista ja välineistä).

Toimenpiteistä: toimenpiteet ovat hankkeen tekemiä aktiviteetteja, jotka nuorisotoiminnan tapauksessa ovat tyypillisesti nuorille kohdistettavaa tukea ja aktiviteetteja sekä muuta hankkeen toteutukseen liittyvää (mm. viestintä).

Suurista vaikutuksista ja/tai tuloksista: nämä ovat toimenpiteistä syntyviä välittömiä seurauksia, kuten asiakkaan saamaa palvelua ja palvelun saama suora vaikutusta asiakkaan elämän tilanteeseen (uutta tietoa, osaamisen kehittymistä jne.) tai esimerkiksi hankkeen projektitoiminnan aikaansaannoksia.

Välillisistä vaikutuksista: vaikutukset koostuvat tuotosten seurauksena syntyvistä yksilöihin tai yhteisöön liittyviä muutoksia. Vaikutusten syntymisen edellytyksenä on tavallisesti kohderyhmien osaamisen ja valmiuksien muuttaminen tai käyttäytymisen muuttuminen.

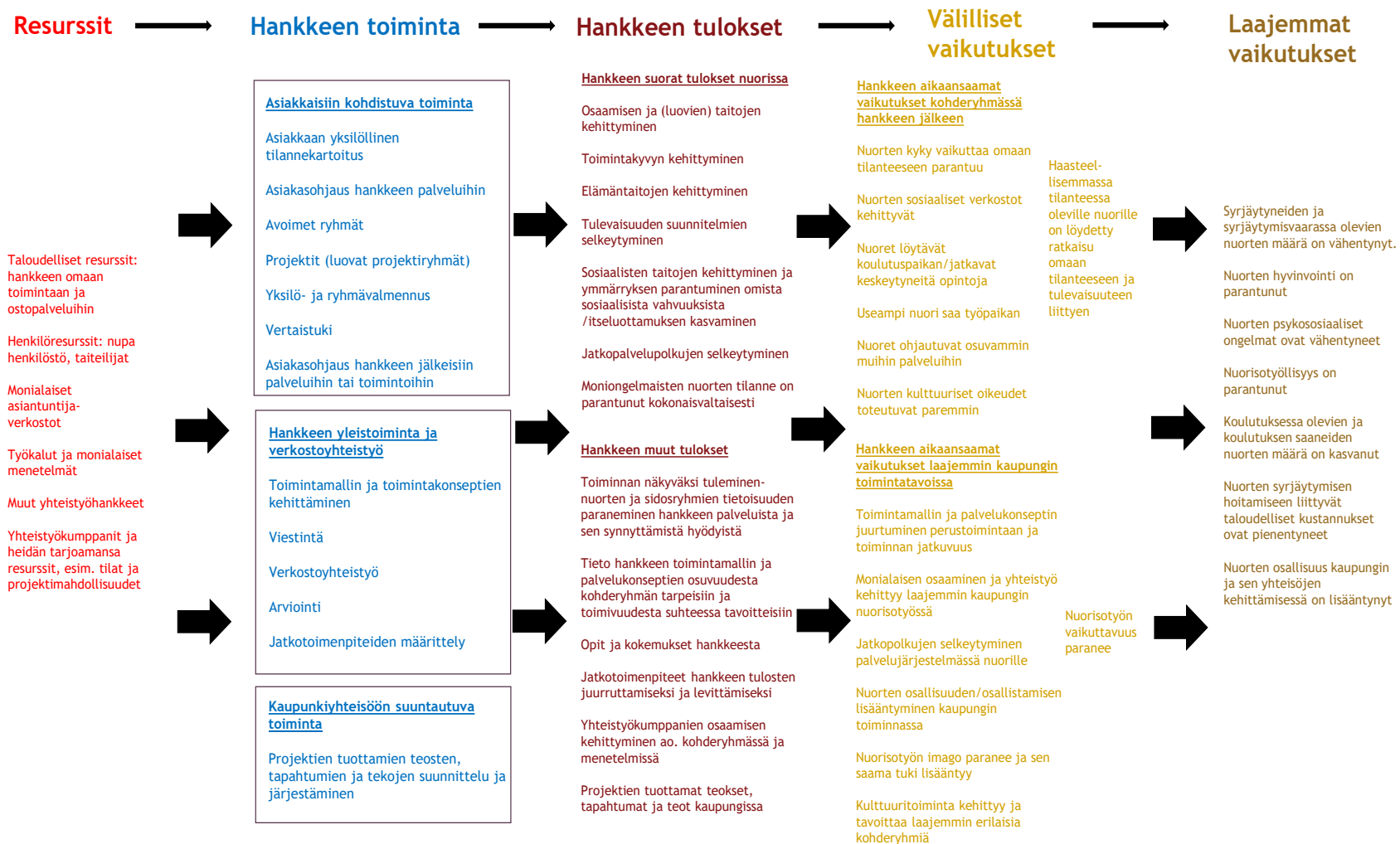
Laajemmat vaikutukset/lopulliset päämäärät: liittyvät laajassa kuvassa siihen mihin toiminnalla lopulta pyritään vaikuttamaan. Näiden päämäärien saavuttaminen on monesta muusta osatekijästä kiinni, kuin arvioitavasta toiminnasta. Joka tapauksessa tärkeää on, että arvioitava toiminta myös kytketään laajempiin tavoiteltaviin vaikutuksiin, jotta voidaan tarkastella, miten toiminnalla edistetään laajempia päämääriä ja ollaanko niihin liittyen saatu vaikutuksia aikaiseksi.

Tolkkupaja -hankkeen kehittävä arviointityö perustui arviointimalliin, jotka laadittiin arvioitsijan toimesta ja joka viimeisteltiin yhdessä tilaajan edustajien kanssa. Malli toimi arvioinnin tulkinallisena viitekehyyksenä ja ohjasi arviointitiedon tuottamista. Keskeisiä kysymyksiä täten olivat: *ollaanko hankkeessa tekevässä oikeita asioita laajempien tavoitteiden näkökulmasta ja tehdäänkö asiat oikealla tavalla*. Lisäksi mallia hyödynnettiin hankkeen toteuttajien toimesta hankkeen toimeenpanossa.

Tolkkupaja hankkeen arviointimalliin on jäsennetty hankkeen tavoiteltava vaikutuslogiikka lähtökohtana hankkeen käytössä olevat resurssit (Kuva 2). Näiden pohjalta saadaan aikaiseksi toimintaa, jotka on jaoteltu kolmeen päävaikutuspolkuun: 1) Toiminta, josta seuraa hankkeen asiakkaisiin kohdistuvia vaikutuksia, 2) Hankkeen yleistoteutus ja verkostoyhteistyö, jossa kehitetään ja tuotetaan tietoa hankkeen toimintamallista, varmistetaan toiminnan juurtumista ja hyvien käytäntöjen jatkuvuutta sekä toimitaan hankkeen nuorisopalvelujen verkostossa (mm. asiakasohjaus Tolkkupajaan ja Tolkkupajasta muihin palveluihin), 3) Laajempaan kaupunkiyhteisöön kohdistuva toiminta, jolla saadaan aikaiseksi näkyviä vaikutuksia koko kaupunkiyhteisöön, edistetään nuorison ja nuorisotyön asemaa sekä luodaan laajempia ulkoisvaikutuksia (mm. kulttuuriala ja työllistävät vaikutukset luovan alan ammattilaisiin). Näiden pohjalta vaikutetaan mm. nuorten elämäntilanteeseen, hankkeen toimintamallin kehittymiseen ja tiedon ja ymmärryksen paranemiseen hankkeen toimintamallista sekä luovien alojen näkyvyyteen kaupungissa.

Ennakoivan vaikuttavuusajattelun kannalta on keskeistä hahmottaa myös ne vaikutukset, joita pitää saada aikaiseksi, jotta laajempiin päämääriin saadaan vaikutuksia aikaiseksi. Näitä on jäsennelty ennen kaikkea nuorten elämäntilanteen pitkäaikaisemmän kehittymisen sekä nuorisotyön vaikuttavuuden näkökulmasta. Vaikutusten synnyn yleisen toimintalogiikan mukaisesti, mitä edemmäksi ja yleisemmälle tasolla vaikutuspolulla edetään, sitä vaikeampi on osoittaa hankkeen erillisvaikutusta. Vaikutuspolun loppupäässä kyse on enemmänkin siitä, miten vaikutuspolulla (sen eri osissa) on onnistuttu luomaan edellytyksiä usein pitkällä aikavälillä syntyvien lopullisten päämäärien saavuttamiseksi.

Kehittävässä arvioinnissa on keskitytty tiedon tuottamiseen erityisesti hankkeen keskeisimpään kohderyhmään, eli nuoriin, kohdistuviin tuloksiin ja vaikutuksiin liittyen. Tästä näkökulmasta keskeistä hankkeessa on ollut palvelun tarpeessa olevien nuorten kohderyhmän tavoittaminen, asiakkaan tilanteen kartoittaminen, tarkoituksenmukaisen palvelun ja tuen räätälöinti asiakkaalle sekä jatko-ohjaus osuviin palveluihin tai muihin toimenpiteisiin Tolkkupajan jälkeen. Lisäksi arvioinnin kannalta keskeistä on ollut hankkeen toimintamallin toimivuus, verkostoyhteistyö ja hankkeen toimintamallin jatko. Näistä näkökulmista on tarkasteltu, miten hankkeessa on onnistuttu kehittämään sen tavoitteiden kannalta vaikuttavaa toimintamallia ja yhteistyötä sekä varmistamaan tarkoituksenmukaisilta osin toimintamallin jatkuvuus. Näihin liittyen on tuotettu arviointitietoa sekä pyritty tukemaan toimintamallin ja yhteistyön kehittymistä ja toiminnan jatkoa. Edellä mainittujen lisäksi on huomioitava, että hankkeella on ollut edellä mainittuja muita vaikutuksia positiivisia vaikutuksia mm. kaupunkiyhteisössä, joita ei arvioinnissa ole erityisesti huomioitu.

Kuva 2. Tolkkupaja -hankkeen vaikutusten syntyä kuvaava arviointimalli

3. Tolkkupaja -hankkeen toteutus: onnistumisia, haasteita ja hyviä käytäntöjä

Tolkkupaja -hankkeen toteutus käynnistyi alkuvuodesta 2019. Vuoden 2019 aikana hankkeen toimintaa ja toimintakonsepteja suunniteltiin tarkemmin, luotiin tarvittavat toimintarakenteet, otettiin ensimmäiset asiakkaat sekä käynnistettiin ensimmäiset projektit. Tämän jälkeen hankkeen toteutus on edennyt suunnitelmien vuoden 2020 aikana käynnistyneeseen korona pandemian tuomiin toiminnan muutostarpeisiin asti. Hankesuunnitelma on kuitenkin mahdollistanut riittävän joustavuuden hankkeen toimintaan ja mahdollistanut myös mm. etätoiminnan hankkeen toiminnassa. Joustavuus on ollut tärkeää pandemiatilanteeseen reagoimisen lisäksi myös erityisesti hankkeen toimintamallin ja toimintakonseptien kehittämistavoitetta ajatellen.

Hankkeeseen on saatu alkuvuoteen 2021 mennessä tavoitellun suuruinen asiakasjoukko mukaan sekä synnytettyä tavoiteltua toimintaa. Toistaiseksi hankkeeseen on osallistunut noin 75 aloitus- ja lopetuslomakkeen täyttäneitä asiakasta, jonka lisäksi avoimen Tolkkupajan puolella on käynyt suurempi joukko nuoria. Projekteja hankkeessa on toteutettu odotuksiin nähden hyvin, 9 kappaletta. Avoimeen Tolkkupajaan ovi on ollut kaikille auki tutustumista varten kerran viikossa ja myös tämä on toiminut hankkeen sisääntulon väylänä hankkeen yhteistyötoimien tekemän ohjauksen lisäksi.

Tolkkupaja hanke on asemoitu hyvin alueen nuorten palvelujen tarjonnan kokonaisuuteen. Erityisen tärkeä on ollut, että erityyppisissä haasteellisemmissä elämäntilanteissa olleille nuorille on ollut tarjolla matalankynnyksen palvelupiste, johon erilaisista lähtökohdista voidaan tulla. Kohderyhmään kirjattiin mukaan mm. sairaslomalla olevat sekä kohderyhmiä, joille alueen aiemmassa palvelupaletissa ei suoraan ollut selkeää palveluosoitetta. Tämän kautta Tolkkupajalla on ollut mahdollisuus tavoittaa laajasti erityyppisiä nuoria, joilla on tarvetta tuelle. Lisäksi matalankynnyksen toiminnassa tärkeä on ollut, että nuorilla on mahdollisuus vapaammin tunnustella Tolkkupajan toimintaa ja sen sopivuutta itselle, ennen siihen sitoutumista. Nuoret ovat käyneet useimmiten tutustumiskäynnillä ennen varsinaiseen projektiin hakeutumista. Tämän jälkeen Tolkkupajan projekteihin hakeudutaan hankkeen nettisivuilla olevan hakulinkin kautta, jonka jälkeen jokainen hakija on haastateltu ennen projekteihin valintaa.

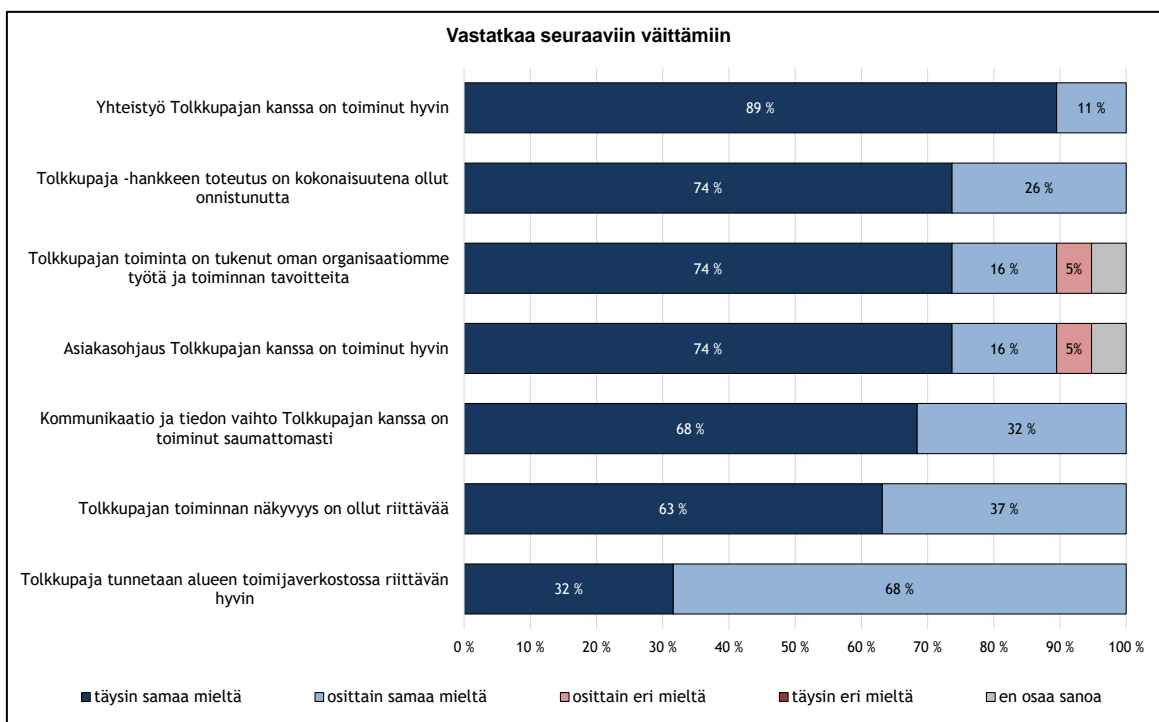
Hankkeen toiminnassa nuorten laaja-alainen tavoittaminen ja informointi hankkeesta on ollut haaste. Tämä johtuu siitä, että nuoria on monenlaisissa erityyppisissä tilanteissa mm. palvelujen ulkopuolella, jolloin heitä on haasteellista tavoittaa viranomaiskanavia pitkin. Tähän suhteutettuna hankkeen yksi onnistuminen on ollut, että siihen on saatu sitoutettua varsin laaja joukko kohderyhmän nuoria. Tässä on auttanut erityyppisten nuorten suosimien viestintäkanavien käyttö. Nuorten tavoittamiseksi hankkeessa on panostettu myös visuaaliseen ilmeeseen sekä hyödynnetty mainostoimistoa houkuttelevan yleisilmeen varmistamisessa.

Hankkeen alkuvaiheesta asti hankkeen toiminnan keskiössä on ollut kokeileva ja kehittävä toimintatapa. Hankkeen toimintamallin kehittyminen on näkynyt toisaalta yhteistyön tapojen

kehittymisen kautta hankkeen verkostoissa, uusien nuorien kanssa toteutettavien kokeilujen kautta, sekä myös sopeutumistoimina koronaa varten.

Hankkeen yhteistyötahojen näkökulmasta yhteistyö Tolkkupajan suuntaan ja Tolkkupajan toteutus on ollut hyvin onnistunutta ja hankkeen olemassaolo nuorten palvelukokonaisuudessa on koettu tärkeäksi (Kuva 3). Lisäksi hankkeen hyvästä roolituksesta kertoo myös, että hankkeen toiminta on samansuuntaisesti täydentäen edistänyt myös muiden organisaatioiden toiminnan tavoitteita. Hankkeen tunnettuus alueen palveluverkon toimijoissa on hyvää, mutta sitä voitaisiin kehittää edelleen paremmaksi ja hankkeen tunnettuutta laajemmaksi.

Kuva 3. Tolkkupajan verkostoyhteistyötahojen näkemyksiä hankkeen toteutuksesta (n=19)

Tolkkupajaan on pääasiassa ohjautettu Työvoiman palvelukeskuksesta sekä toisen asteen oppilaitoksesta, joista suurin osa asiakkaista ovat. Tämän lisäksi Tolkkupajaan on tultu mm. etsivän nuorisotyön ja järjestöjen kautta sekä myös itsenäisesti ilman ohjausta. Asiakasohjaus on hankkeen yhteistyötahojen puolesta koettu pääosin toimivaksi. Yhteistyötahot tekevät pääosin tiivistä yhteistyötä hankkeen kanssa useamman kerran kuukauden aikana, mikä on mahdollistanut hyvän tilannekuvan ylläpidon toimijoiden välillä. Hankkeesta ohjaututaan eteenpäin mm. tutkintotavoitteisiin koulutuksiin oppilaitoksiin, työkokeiluihin sekä muihin ohjattuihin toimenpiteisiin. Myös hankkeesta jatkotoimenpiteisiin ohjaus on toiminut ilman suurempia haasteita.

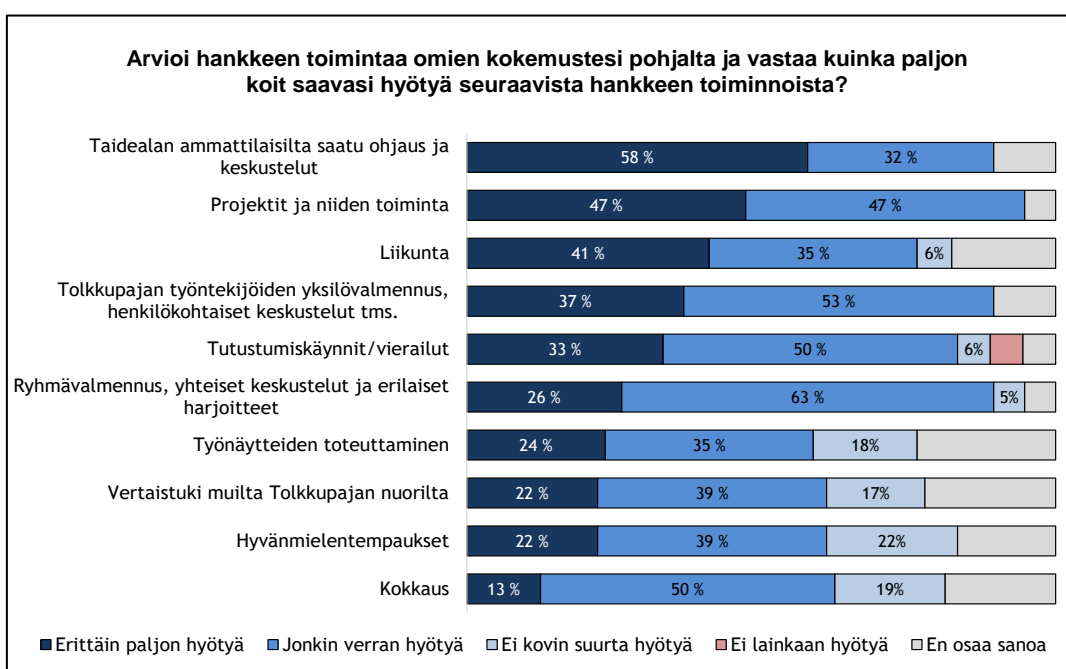
Yleisesti hankkeen toteutuksessa asiakkaiden kannalta keskeistä ja hyvää on ollut riittävän intensiivinen asiakasprosessi sekä asiakkaan tilanteen riittävän syvällinen kartoittaminen asiakasprosessin alussa ja sen pohjalta määritelty tuki ja jatko-ohjaus. Tämän kautta on voitu varmistaa palveluiden osuvuus sekä sopiva tuki ja kanssakulkijuus asiakkaalle (vrt. vähemmän intensiiviset palvelut). Tolkkupajan vahvuus suhteessa useaan muuhun nuorten palvelutoimintoihin on ollut siinä, että haasteellisempien nuorien kanssa on voitu toimia tiiviimmin useam-

man kerran viikossa yhteistyössä ja säilyttää vahvempi kontakti nuoreen. Useassa muussa palvelussa alueella palveluintensiteetti on pienempi, esim. 1-2 kertaa viikossa. Alhaisemmalla palveluintensiteetillä on haasteellista toimia nuorten kanssa tuloksellisesti.

Asiakkaiden näkökulmasta kaikki hankkeen toiminnan osa-alueet on koettu pääosin hyväksi, mutta erityisesti ulkopuolelta hankittujen asiantuntijoiden vetämä projektitoiminta sekä hankkeen henkilöstön tuki nuorille ovat olleet tärkeitä asioita (Kuva 4).

Taide- ja luovien alojen ammattilaisten kanssa tapahtunut kanssakäyminen on ollut selkeästi haasteellisemmassa asemassa oleville nuorille hyvä keino tarjota virikkeitä ja innostavaa tekemistä. Erityisesti tähän nuoret ovat olleet tyytyväisiä. Varsinaisen projektityön lisäksi tärkeää on, että nuorilla on ollut aikuinen keskustelukumppani, jolla on tarjota virikkeitä ja ajatuksia nuoren oman elämän suunnittelua ajatellen. Ylipäänsä luovien alojen ammattilaisten kautta tuotu kulttuuriin ja luovuuteen liittyvä painotus on vaikuttanut olevan hyvä teema hankkeen kohderyhmän aktivoinnissa.

Taide ja kulttuuripainotteista projektitoimintaa on alusta pyritty kehittämään ja suuntaamaan nuorten tarpeiden ja innostuksen mukaan (listaus projekteista liitteissä). Jokainen projekti on suunniteltu omaksi kokonaisuudeksi, jonka suunnitteluun nuoret ja luovien alojen ammattilaiset ovat saaneet osallistua. Tämän kautta on onnistuneesti voitu vastata siihen, että työpaja toimintaan on saatu mielekästä ja kiinnostavaa tekemistä nuorille. Lisäksi toimintatapa on lisännyt nuorten osallisuutta heitä koskevassa toiminnassa, mikä on parantunut myös nuorten sitoutumista. Projektitoiminta taide- ja luovien alojen ammattilaisten kanssa onkin koettu hyvin hyödylliseksi nuorten näkökulmasta. Taiteenalan ammattilaiset on koottu hankkeeseen tarjouspyyntöjen perusteella. Tämä kautta hankkeeseen on koottu laajemmin alueen voimavaroja ja saatu työllistettyä paikallisia alueen freelancereita tai yhdistyksiä toimintaan. Tolkkupajan työntekijät ovat samanaikaisesti toimineet nuorten yksilövalmentajina. Projektitoiminta ja valmennus on kokonaisuutena ollut toimiva tapa nuorten tukemisessa ja aktivoinnissa.

Kuva 4. Tolkkupajaan osallistuneiden nuorten kokemuksia Tolkkupajan eri palveluiden hyödyllisyydestä (n=19)

Erityisen tärkeää projekteissa on ollut, että ne on toteutettu suunnitelmallisesti ja päämäärähakuisesti, nuoria osallistaen. Tämän kautta on voitu tukea myös laajemmin nuorten elämäntaitojen kehittymistä, kun projektit tähtäävät tietyn pituisen ajanjakson tekemisen päätteeksi konkreettiseen näkyvään lopputulokseen. Nuoret oppivat taitoja työkokonaisuuksien päätökseen saattamiseksi ja samalla nuoret saavat tilaisuuden pohtivat myös oman elämän seuraavia askeleita.

Myös hankkeen muut toiminnan osa-alueet on koettu nuorten näkökulmista pääosin hyviksi. Keskeisintä on, että nuorille on tarjolla tekemistä, joka aktivoi samalla myös ajattelemaan omaa tulevaisuutta, kehittämään sosiaalisia verkostoja sekä pohtimaan omia vahvuusalueita ja osaamista. Mm. työnäytteet, vertaistuki sekä hyvän mielen tempaukset ovat osa-alueita, jotka ovat olleet hyviä, mutta joita voidaan mahdollisuuksien mukaan edelleen kehittää nuorten näkökulmasta hyödyllisemmiksi tai luoda vastaavan kaltaisia muita toimintoja niiden tilalle.

Hankkeen toteutuksessa käytännön toimintaan vaikuttanut tekijä on ollut korona-ajanjakson tuomat muutokset toimintamahdollisuuksiin, jolloin hankkeen tiloissa tehtävää toimintaa jouduttiin rajoittamaan. Kevään ja kesän 2020 aikana hieman toimintatapoja niin, että turvallisuustekijöitä otettiin vahvemmin huomioon. Lisäksi korona-tilanne vaikutti hankkeeseen myös muiden viranomaisten mm. TE-toimiston toiminnan kautta, kun näiden tahojen toimintaa toteutettiin etänä, mikä hankaloitti asiakasprosessien edistämistä.

Hankkeen loppukaudella panostuksia on syytä kohdentaa erityisesti toimivimpiin kohteisiin sekä hankkeen toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen. Toiminnan jatkuvuuden kannalta erityisen keskeinen tekijä on Seinäjoella käynnistyvä työllisyyden kuntakokeilu toiminta. Hankkeen rooli ja toiminnan jatko kuntakokeilujen suhteen on syytä selkeyttää. Selvä on, että Tolkkupajatoiminnalla on mahdollisuus toimia omassa roolissaan kokeilujen toteutuksessa oman kohderyhmänsä palveluissa.

Taulukkoon 1 on koottu yhteenvedona keskeisiä oppeja hankkeen toteutuksen toimivista osa-alueista sekä haasteellisimmista osista.

Taulukko 1. Yhteenvedo: hankkeen toteutusta edistäneitä asioita ja haasteita

Toteutusta edistäneitä asioita:	Haasteita/pullonkauloja:
<ul style="list-style-type: none"> • Toimintamallin joustavuus - kyky muotoilla ja kehittää erilaista toimintaa nuorten tarpeisiin • Hankkeen täydentävyys suhteessa muihin nuorten palveluihin • Mahdollisuus yksilölliseen palveluräätälöintiin ja tukeen • Matala kynnyks osallistua ja kaikille kohderyhmän nuorille avoin toimintamalli • Innostava teemallinen kulttuuri/luovuus painotus työpajatoiminnassa • Tiiviit paikalliset toimijaverkostot alueella 	<ul style="list-style-type: none"> • Hankkeen tunnettuus erityisesti kohderyhmän nuorten keskuudessa ja nuorten tavoittaminen • Käytännön työn haasteet: tilat, nuorten liikkuminen • Yhteistyö laajemmin kaupungin eri toimialojen kanssa • Hankkeen erillisyyks muista palveluista - hankkeen toiminnassa ei mahdollisuutta hyödyntää ja hakea synergiaa koko palvelukentän kanssa • Nuorten palvelukentän sirpaleisuus (haastaa nuorten tilanteen huomioimisen ja kehittämisen kokonaisvaltaisesti)

<ul style="list-style-type: none"> • Hyvin toimiva yhteistyö alueen muihin nuorisopalveluiden kokonaisuuteen • Mahdollisuus hyödyntää ulkopuolisia kulttuuri- ja luovien alojen osaajia hanketyöntekijöiden osaamisen lisänä • Hanketiimin sitoutuminen ja osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Rajalliset henkilöresurssit • Nuorten sitoutuminen • Toimintaympäristön haasteena korona - tuonut keskeytystä toimintaan vuosina 2020-2021
---	--

4. Tolkkupajan hyödyt ja vaikutukset asiakasnäkökulmasta

Tolkkupajan kohderyhmänä ovat erityisesti heikommassa asemassa olevat alle 30-vuotiaat nuoret, jotka ovat kuntoutumassa opiskelu- tai työelämään tai ovat keskeyttäneet opintonsa. Tolkkupajaan ohjautuu ja tulee itsenäisesti nuoria, jotka ovat opiskeluiden ja palveluiden ulkopuolella ja hakevat tukea ja mielekästä tekemistä arkeensa. Hankkeen tavoitteena on erityisesti projektien, yksilö- ja ryhmävalmennusten sekä muun toiminnan kautta tukea nuorten elämäntaitojen kehittymistä, työkyvyn kehittymistä, osaamisen ja luovien taitojen kehittymistä sekä selkeyttää nuorten tulevaisuuden suunnitelmia ja jatkopolkuja hankkeesta eteenpäin. Pidemmällä tähtäimellä hanke tähtää siihen, että alueella nuorten syrjäytyminen vähenee ja nuorten hyvinvointi paranee ja nuorille löytyy ratkaisu ja elämälle suunta.

Seuraavassa Tolkkupajan hyötyjä ja vaikutuksia tarkastellaan Tolkkupajan projektitoimintaan osallistuneille nuorille suunnatun kyselyn avulla, joka lähetettiin kaikille nuorille 3-6 kuukautta Tolkkupajaan osallistumisen jälkeen.

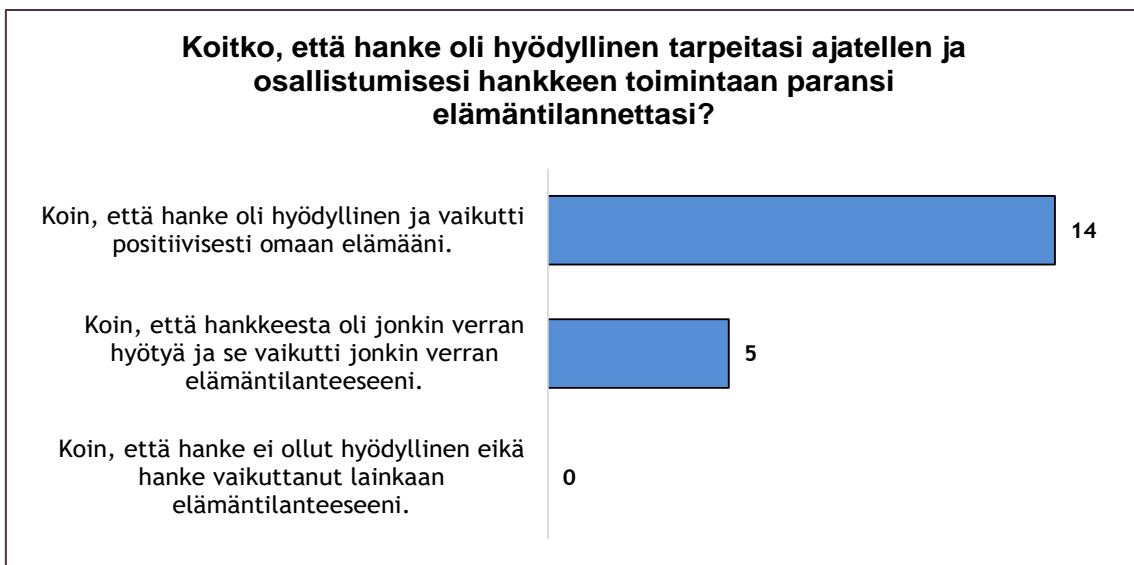

Kuva 5. Tolkkupajaan osallistuneiden nuorten elämäntilanne ennen Tolkkupajaan tuloa asiakaskyselyn mukaan (n=19)

Tolkkupajaan ohjautuneille nuorille keskeisimpiä odotuksia hankkeesta ovat olleet erityisesti perustaitojen kehittäminen kuten mm. sosiaalisten ja arjen taitojen vahvistaminen, osaamisen kehittäminen, itseluottamuksen vahvistaminen, työkyvyn parantaminen sekä omien vahvuuksien löytäminen (Kuva 6). Lisäksi tärkeää on ollut suunnan löytäminen tulevaisuutta ajatellen. Nuorille on ollut erityisen tärkeää saada tekemistä ja virikkeitä omaan arkeensa ja niiden kautta paranta ymmärrystä tulevaisuuden mahdollisuuksista.

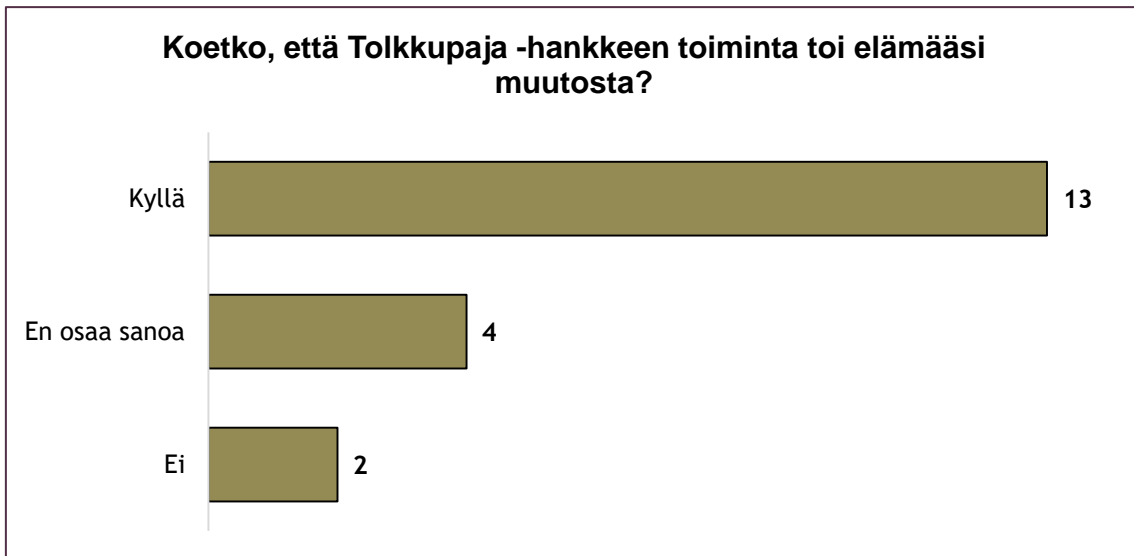

Kuva 6. Tolkkupajaan osallistuneiden nuorten odotukset hankkeen hyödyistä (n=19)

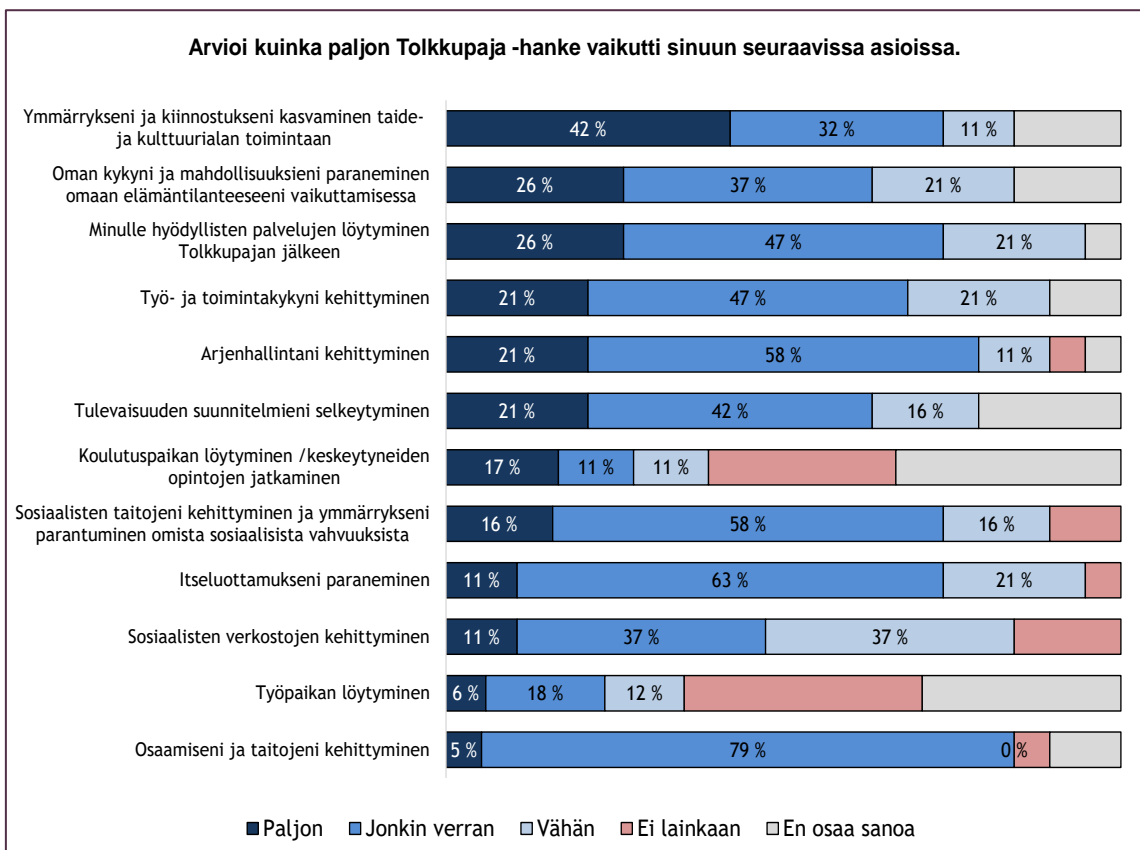
Kuva 7. Nuorten näkemykset hankkeen hyödyllisyydestä omien tarpeiden näkökulmasta (n=19)

Omien tarpeiden näkökulmasta Tolkkupajaan osallistuneet nuoret ovat kokeneet hankkeeseen osallistumisen varsin laajasti hyödylliseksi (Kuva 7). Kaikki nuoret kokivat, että hankkeesta oli selkeästi tai vähintään jonkin verran hyötyä omiin tarpeisiin ja elämäntilanteeseen. Suurin osa nuorista myös kokee, että hanke toi elämäntilanteeseen muutosta (Kuva 8). Hankkeen kautta on pystytty useamman nuoren kohdalla tarjoamaan virikkeitä, jatkopolkuja ja uutta suuntaa. Osalle nuorista hyödyt ja vaikutukset elämään on koettu pienemmiksi. Osalla nuorista mm. psyykinen tilanne saattaa olla niin haasteellinen, että merkittäviä muutoksia ei lyhyellä aikavälillä voida edes odottaa. Tärkeää on kuitenkin ollut se, että näillekin nuorille on löytynyt paikka, jossa käydä, ja jossa voidaan saada kontaktia nuoreen ja jatko-ohjata häntä.

Kuva 8. Tolkkupajaan osallistuneiden nuorten näkemyksiä hankkeen vaikutuksista oman elämäntilanteeseen (n=19)

Tarkasteltaessa nuorten näkemyksiä Tolkkupajan vaikutuksista omaan elämään voidaan nähdä, että Tolkkupajalla on ollut vaikutusta erityisesti niihin tekijöihin, joita kohderyhmän suhteen hankkeessa on asetettu tavoitteeksi. Tässä mielessä hankkeen toiminta on näyttänyt johtavan sen kaltaisiin vaikutuksiin monen nuoren kohdalla, johon on alun perin pyritty (Kuva 9).

Kuva 9. Nuorten kokemuksia Tolkkupajan vaikutuksista erilaisiin tekijöihin (n=19)

Tolkkupajalla on vaikutettu moniin erityyppisiin tekijöihin nuorten elämässä. Nuorten kohdalla on myös vaihtelua koetuissa hyödyissä riippuen siitä mihin palveluihin on osallistuttu sekä todennäköisesti myös omasta elämäntilanteesta johtuvista syistä.

Eryteisesti nuoret ovat saaneet uutta tietoa ja kokemusta taide -ja kulttuurialan toimintaan liittyen, jonka pohjalta monen nuoren kiinnostus on kasvanut alaa kohtaan. Nuorille, jotka hakevat elämään suuntaa, tämänkaltaisen ymmärryksen kasvu ammattialasta voi toimia jatkoon kannalta tärkeänä virikkeenä oman suunnan löytymiseen kyseiseltä alalta tai muilta aloilta. Tärkeää on, että kiinnostusta on saatu herätetty osallistujajoukossa erilaisiin mahdollisuuksiin liittyen. Lisäksi luovan tekemisen voi nähdä antavan nuorille oman osaamisen tunnistamiseen välineitä sekä itsetunnon kehittämiseen välineitä.

Selkeitä hyötyjä, joita vähintään jonkin verran lähes kaikki asiakkaat ovat saaneet, ovat olleet kyvykkyyden kehittyminen oman elämän hallintaan liittyen sekä kehittyneet arjen taidot ja erityyppinen osaaminen. Useampi nuori myös kokee myös ohjautuneensa Tolkkupajasta hyödyllisiin palveluihin.

Koulutuspaikkojen löytymiseen on löytynyt myös joissain tapauksissa apua, mutta esimerkiksi työllistymisen suhteen nuoret ovat usein tilanteessa, jossa työllistyminen vaatii lisätukea ja todennäköisesti muita palveluita tai koulutuksellisia toimenpiteitä.

Yleisesti Tolkkupajasta näyttää löytyneen erilaisiin tarpeisiin vastauksia nuorille. Koetut hyödyt ja vaikutukset vaihtelevat eri vastaajien välillä. Tämä kertoo siitä, Tolkkupajan kaltaisessa toiminnassa näyttää olevan tärkeää mahdollistaa riittävällä tavalla erilaisten hyötyjen saaminen toiminnasta, sillä kohderyhmän tarpeet ja mahdollisuudet saada/vastaanottaa erityyppisiä hyötyjä voivat eri yksilöiden tilanteesta riippuen olla hyvin erilaisia.

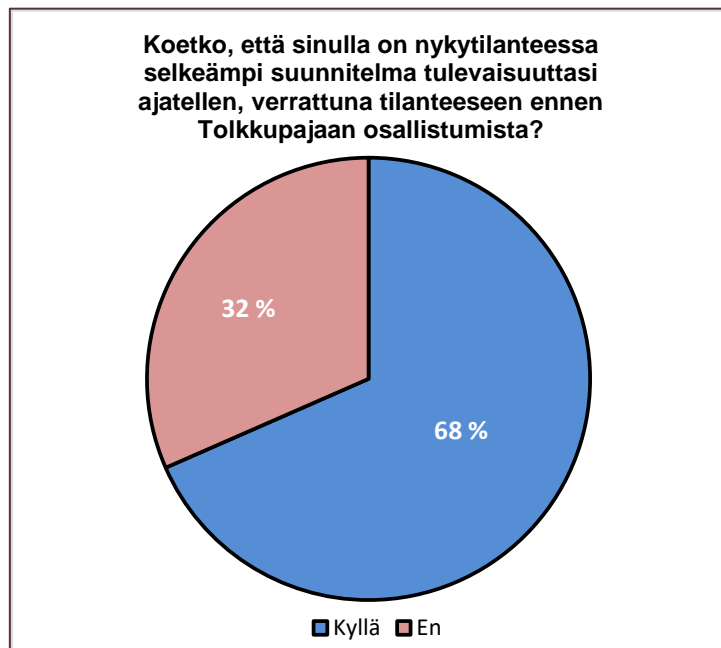

Kuva 10. Nuorten elämäntilanne 3-6 kuukautta Tolkkupajaan osallistumisen jälkeen (n=19)

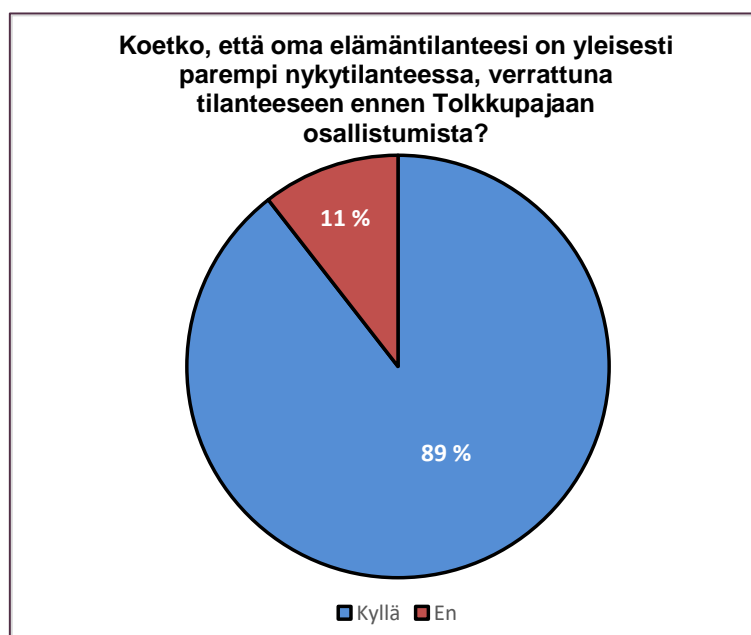
Tolkkupajaan osallistuneet nuoret ovat erityyppisissä tilanteissa 3-6 kk Tolkkupajaan osallistumisen jälkeen. Selvästi suurimmalle osalle nuorista kyselyyn vastaajista (2/3 osaa vastaajista)

on löytynyt ratkaisu ja jatkopolku uuteen palveluun tai toimenpiteeseen. Useimmin nuoret ovat kuntouttavan työtoiminnan palveluissa tai työkokeilussa. Tämän lisäksi nuoria on siirtynyt opiskelemaan oppilaitosten tarjoamiin opintoihin, joko jatkamaan opintoja tai aloittamaan uudet opinnot. Lisäksi nuoria on myös työllistetty ja osa on aloittanut opiskelut työttömyysetuudella selkeään tavoiteammattiin. Noin 1/3 nuorista on kyselyn ajankohdassa työttömänä työnhakijana, eikä osallistu minkään tyyppisiin palveluihin. On huomioitava, että näillekin nuorille on suunniteltu jatkopolkuja Tolkkupajan toiminnassa ja heidän tilanne on saattanut vaihdella Tolkkupajan osallistumisen jälkeen.

Kuva 11. Nuorten näkemykset onko heillä selkeämpi tulevaisuuden suunnitelma Tolkkupajaan osallistumisen jälkeen (n=19)

Kuva 12. Tolkkupajaan osallistuneiden nuorten elämäntilanne Tolkkupajaan osallistumisen jälkeen (n=19)

Tolkkupaja toiminnan keskeisimpiä tavoitteita, jonka kautta myös hankkeen laajempia päämääriä edistetään, on tarjota nuorille virikkeitä ja tietoa tulevaisuuden suunnitelmien selkeyttämiseksi. 3-6 kuukautta Tolkkupajaan osallistumisen jälkeen suurella osalla nuorista on selkeämpi tulevaisuuden suunnitelma, kuin ennen Tolkkupajaan osallistumista. Näiden kohdalla hanke, osana muita tukevia toimenpiteitä, on auttanut nuoria selkeyttämään jatkokoulukuja ja ajatuksia tulevaisuuden suhteen. Noin kolmasosalla nuorista suunnitelmat eivät ole merkittävästi selkeytyneet. Odotettavaa onkin, että kaikkien nuorten kohdalla ei saada muuttaman kuukauden intensiivijaksollakaan edistettyä suunnitelmia. Selvää on, että osalla nuorista tämä vaatii pidempikestoista tukea ja erityyppisiä palveluita.

Selkeästi positiivinen kuva Tolkkupajaan osallistuneista nuorista piirtyy siinä, että heidän elämäntilanteensa on kokonaisuutena parantunut Tolkkupajan jälkeen. Lähes kaikki nuoret kokevat elämäntilanteensa parantuneen. Tämä kuvaa yleisesti, että palveluiden piirissä olleiden nuorten kohdalla tapahtuu positiivista kehitystä ja hyvinvoinnin parantumista, mikä luo hyvää pohjaa myös Tolkkupaja -hankkeen laajempien päämäärien edistymisen tulevaisuudessa.

Kokonaisuutena Tolkkupaja hankkeen hyödyt ja vaikutukset on hankkeen pääkohderyhmässä koettu varsin positiiviseksi. Hankkeesta on ollut suurelle osalle nuorista hyötyä ja se on edistänyt heidän tilannettaan. Hankkeesta on löytynyt kohderyhmän erilaisiin tarpeisiin palvelua ja suurella osalla elämäntilanne on parempi hankkeen jälkeen. Samalla edellä esitetty tarkastelu nostaa esille myös, että moni nuori tarvitsee Tolkkupajan lisäksi hankkeen jälkeen erityyppisiä palveluita, jotta hankkeen laajempia päämääriä saadaan edistettyä.

5. Johtopäätöksiä ja ajatuksia Tolkkupaja toiminnan jatkosta

Tolkkupaja hanke on sen toiminta-aikana tarjonnut nuorille tukea ja tärkeän väylän saada palvelua ja aktiviteetteja arkielämään. Samalla hanketoiminnassa on tarjottu nuorille virikkeitä ja valmennusta oman tulevaisuuden suunnittelua varten. Nykymuodossa Tolkkupajan toiminta jatkuu hankemuotoisena vuoden 2022 alkuun saakka.

Hankkeen toteutus on sujunut alkuperäisesti asetettujen suuntaviivojen mukaan ja ainoa suurimpi haaste on ollut korona-ajan tuomat muutostarpeet käytännön työhön. Hankkeen toimintaa on voitu riittävän joustavasti muuttaa ja suunnata mikä on mahdollistanut toiminnan kehittämisen ja muotoilemisen nuorten tarpeisiin. Tämä on ollut myös hankkeen tavoitteena olleen toimintamallin kehittämisen kannalta tärkeää. Toimintamalli on jalostunut hankkeen aikana, mikä näkyy palvelujen osuvuuden edelleen parantumisena kohderyhmille sekä parempien toimintatapojen käyttöönottamisessa.

Selkeä vahvuus Tolkkupajassa on ollut sen hyvä asemoituminen suhteessa muuhun nuorille suunnattuihin toimintoihin ja palveluihin. Erityisen tärkeää on ollut, että nuorille voidaan tarjota tiiviimmin useamman kerran viikossa toimintaa ja säilyttää tiiviimpi kontakti nuoreen. Useassa muussa alueen palvelussa nuorten kanssa on voitu toimia vain 1-2 kertaa viikossa. Intensiivisempi palveluprosessi on erityisesti haasteellisemmassa tilanteessa olevien nuorten kannalta tärkeää. Lisäksi hanke on tarjonnut sellaisille kohderyhmille palvelua, joille ei kohdennettummin ole ollut palvelua tarjolla. Hanke on täydentänyt nuorten palvelujen kokonaisuutta alueella hyvin.

Hankkeen keskeinen toiminta-alue on ollut luoviin aloihin liittyvä projektitoiminta. Tämä on asiakasnäkökulmasta koettu hyväksi ja hyödylliseksi tavaksi toimina. Innostavat ja mielenkiintoiset taide- ja kulttuuripainotteiset projektisisällöt ja niiden asiakaslähtöinen kehittäminen ja räätälöinti ovat olleet hankkeen onnistumisia. Erityisen tärkeänä nuoret ovat kokeneet kosketuspinnan saamista aihealueen ammattilaisiin, joiden kautta on saatu aidompaa kuvaa luovien alojen toiminnasta. Yleisesti tärkeää on ollut myös arkinen toiminta aikuisen ihmisen kanssa sekä aikuisten henkilöiden kanssakulkijuus. Toimintatavassa tärkeää on hankkeen vaikuttavuuden kannalta myös projektien tavoitteellisuus. Tämä on tuonut nuorille tarjottavaan palveluun jäntevyyttä ja rakennetta, jolloin työpajatoiminta ei ole jäänyt puuhastelun tasolle, vaan aikaiseksi on saatu konkreettisia lopputuloksia.

Lisäksi hankehenkilöstön aktiivinen tuki ja yksilö- ja ryhmävalmennus on ollut nuorille tärkeä asia. Hanketoiminnassa asiakasta on pystytty kuulemaa tarkemmin, huomioimaan yksilöllisiä tarpeita sekä varmistamaan riittävän intensiivinen asiakasprosessi. Nuoret ovat palauteiden mukaan kokeneet Tolkkupajan hyödylliseksi palveluksi oman elämän kannalta.

Hankkeen laajempi lisäarvo on näkynyt alueen ympäröiviä toimijoita osallistavana ja alueella näkyviä tapahtumia järjestävänä toimintatapana. Tämä on tuonut hankkeeseen hyvän lisän myös suhteessa muuhun nuorisotoimintaan alueella. Hankkeen ulospäin suuntautuneisuus on tuonut alueelle näkyviä tempauksia, jolla on potentiaalista vaikutusta myös asenteisiin nuorisotoimintaa kohtaan. Lisäksi se on tarjonnut hankkeen nuorille mahdollisuuden olla mukana saamassa aikaiseksi laajemmin alueella näkyviä tuloksia, millä voi nähdä olevan positiivisia vaikutuksia nuoriin. Hankkeen pohjalta myös jatkossa alueen laajempia voimavaroja on syytä

hyödyntää nuorisotyössä ja pyrkiä osallistamaan eri aihealueiden ammattilaisia nuorisotoimintaan.

Kuva 13. Tolkkupajan verkostoyhteistyötahojen näkemyksiä hankkeen asemoitumisesta, roolista ja vaikutuksista (n=19)

Tolkkupajaan osallistuneet nuoret ovat olleet suurilta osin tyytyväisiä hankkeen sisältöön. Nuorille asiakkaille hankkeen suurimmat havaittavat hyödyt ovat liittyneet erityisesti elämäntaitojen kehittymiseen, itseluottamuksen vahvistumiseen, omien kehityskohteiden parempaan ymmärtämiseen, yleiseen aktivoitumiseen sekä tulevaisuuden suunnitelmien selkeytymiseen.

Asiakasnäkökulmasta osallistuminen Tolkkupajaan on palautteiden mukaan koettu hyväksi ja tarpeelliseksi askeleeksi oman elämän suunnan löytämisessä. Hanke on tarjonnut virikkeitä ja toimintaa, joka taas parhaimmillaan herättänyt nuoria konkreettisemmin pohtimaan omia tulevaisuuden suunnitelmia sekä myös siirtymään mm. koulutukseen. Osalle nuorista taas hanke on ollut vahvemmin yksi osa tai välivaihe, jonka kautta on siirrytty seuraavaan palveluun tai toimenpiteeseen, joiden kautta yksilökohtaisesti syntyvien vaikutusten odotetaan syntyvän pidemmällä aikavälillä. Hankkeen kohderyhmän kohdalla mm. työllistyminen ja koulutus ovat useamman henkilön kohdalla pidemmän palveluprosessin/pitkän työllistymispolun päässä olevia asioita.

Laajemmin hankkeen keskeinen hyöty on syntynyt siitä, että myös niitä syrjäytyneitä/syrjäytysuhan alla olevia nuoria, jotka ovat ainakin osin olleet palvelujärjestelmän ulkopuolella, on saatu sitoutettua vahvemmin palveluihin, on saatu tietoa heidän tilanteestaan ja on pystytty paremmin vaikuttamaan (tuella ja ohjauksellisesti) heidän tulevaisuuteensa.

Yleisesti hankkeen toiminnan onnistuneisuutta nuoriin kohdistuvissa vaikutuksissa on syytä tarkkailla pidemmän palveluketjun osana, yhtenä lenkinä, jonka lopullinen tavoiteltava vaikutus syntyy pidemmän prosessin ja usean palvelun/ratkaisun lopputuloksena. Tolkkupajan kohdalla kysymys on, onko nuoria saatu osuvasti ohjattua Tolkkupajaan ja sieltä seuraaviin

palveluihin sekä onko hanke vahvistanut nuorten suuntaa ja omaa kyvykkyyttä. Kehittävässä arvioinnissa kerätyn tiedon pohjalta monen nuoren kohdalla tässä on onnistuttu varsin hyvin.

Hankkeen loppukaudella toiminnassa on syytä panostaa erityisesti vaikuttavimpiin toimintatapoihin, kokeilujen toteuttamiseen uusien toimintatapojen kehittämiseksi, yhteistyön kehittämiseen alueen nuorisotyön kentällä sekä toimiin, joilla varmistetaan, että hankkeen toimintaa voidaan tarkoituksenmukaisilta osin jatkaa myös tulevaisuudessa.

Selvää on, että myös jatkossa Seinäjoella tarvitaan nuorison hyvinvoinnin parantamiseen, osaamiseen kehittämiseen ja työllistymisen edistämiseen kohdistuvia toimia. Tolkkupajan toiminta on osoittanut, että toimilla voidaan saavuttaa nuorisossa näkyviä hyötyjä ja positiivisia vaikutuksia. Nämä näkyvät koetussa elämäntilanteen parantumisessa sekä tulevaisuuden näkymien kirkastumisena, joista seuraa paljon yksilölle sekä laajemmalle yhteisölle koituvia hyötyjä.

Tärkeää on lisäksi myös taloudellinen näkökulma, sillä alle 30-vuotiaisiin kohdistuvat aktivointitoimet ja taloudelliset panostukset ovat keskeisiä myös yhteiskunnallisten taloudellisten hyötyjen kannalta. Nuorten syrjäytyminen aiheuttaa merkittäviä yhteiskunnallisista kustannuksista vuosittain. On esitetty erilaisia arvioita, että nuoren henkilön työiänäkaisesta syrjäytymisestä koituu laskentatavasta riippuen 400 000 - 1 200 000 euron kustannukset yhteiskunnalle. Esitettyjen arvioiden suuruuteen vaikuttaa se, onko kustannuksissa tarkasteltu pelkkiä julkisista tulonsiirroista ja palveluista koituvia kustannuksia, pelkkää kansantulon menetystä vai onko arviossa huomioitu molemmat. Mikäli syrjäytyneen nuoren kokonaiskustannukset yhteiskunnalle olisivat hänen työiänajalta n. 1-1,2 miljoonaa euroa, tarkoittaisi se syrjäytynyttä nuorta kohden noin 28 500-35 000 euron vuosittaisia kustannuksia yhteiskunnalle.¹

Kaupungeille ja kunnille nuorten työttömyydestä ja syrjäytymisestä aiheutuvia kustannuksia voidaan tarkastella esimerkiksi kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen² avulla. Seinäjoella alle 30-vuotiaiden työttömien työmarkkinatukimenot ovat maksaneet viime vuosina kaupungille 560 000 - 670 000 euroa vuodessa³. Esimerkiksi vuonna 2020 alle 30-vuotiaita kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajia oli 367 henkilöä (eripituisilla jaksoilla), kaupungin maksama työmarkkinatuen osuus oli 566 264 euroa ja tukipäiviä alle 30-vuotialla oli Seinäjoella yhteensä 33 901. Näiden henkilöiden kohdalla 5000 työmarkkinatukipäivän lasku on kaupungille yli 80 000 euroa ja 10 000 päivän lähes 170 000 euroa. Vastaavasti 3 kuukauden aikana 100 henkilön kunnan osarahoittamasta työmarkkinatuesta koituu yli 100 000 euron kustannukset. Mikäli taas yksittäinen henkilö on vuoden ajan yhtäjaksoisesti kunnan osarahoittamalla työmarkkinatuella (300-999 päivärajan mukaisesti), ovat hänen kohdalta kustannukset yli 4 400 euroa kaupungille. Mikäli henkilöt saataisiin lyhytaikaisemmin tai erityisesti pysyvämmiin asettumaan koulutus- ja työllistymispolulle, ovat säästöt ajan kuluessa merkittäviä, unohtamatta muita alueen saamia hyötyjä henkilöiden aktivoitumisesta sekä muista taloudellisista

---

¹ Mikko Valtakari et. al. (2020) *Ohjaamot - monialaista yhteistyötä, vaikuttavuutta ja uutta toimintakulttuuria*. Valtionneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. 2020:13

² Kunta/kaupunki vastaa 50% työmarkkinatukimenoista henkilön työmarkkinakelpoisten päivien ylittäessä yli 300 päivää ja 70% yli 1000 päivän jälkeen.

³ Kelasto: Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja maksetut etuudet. Kelan tietojärjestelmä. >http://raportit.kela.fi/ibi_apps/WFServlet<

tukijärjestelmistä aiheutuvista kustannuksista seuraavia säästöjä. Suhteessa nuoriin kohdistettaviin taloudellisiin panoksiin on niistä mahdollista saada taloudellisia säästöjä, jotka ovat erityisesti pitkällä aikavälillä merkittäviä⁴.

Seinäjoella on ollut useampia hankkeita nuorille Tolkkupajan toiminta-aikana vakinaisten toimintojen lisäksi, mutta vuoden 2021 puolella useampi hanke on päätynyt. Nuorten kohderyhmälle räätälöidyt hanketoiminnot ovat olleet tärkeitä nuorten erityistarpeisiin vastaamisessa ja tästä näkökulmasta hankkeiden sisältämälle toiminnalle on ollut erityinen lisätarve viime aikoina. Tolkkupajan roolia ja asemaa ja täydentävyyttä suhteessa muuhun toimintaan on tarkasteltava sen toiminta-ajan loppupuolella erityisesti päättyneiden hankkeiden jättämän tyhjiön näkökulmasta. Tämän lisäksi jatkossa tarvitaan lisätoimenpiteitä nuoria ajatellen.

Laajemmin nuorisopalveluiden kehittämistarpeina on nähty mm. kolmannen sektorin saattaminen vielä vahvemmin nuorisotyöhön mukaan, sekä koko nuorten palvelujärjestelmän nivominen vielä yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi, jossa nuoren eri palvelutarpeisiin voidaan tarttua kokonaisuutena.

Yleisesti Tolkkupajan verkostotahojen mukaan hankkeen kaltaiselle toiminnalle on selvästi tarvetta myös jatkossa hankkeen päättymisen jälkeen (Kuva 13). Tolkkupaja -hankkeen toimintamallin mahdollista jatkoa hankkeen päättymisen jälkeen on tarkasteltava nuorten palveluiden kokonaisuuden näkökulmasta ja työllisyyden kuntakokeilujen osana sekä siinä mitä lisäarvoa hanke tähän kokonaisuuteen tuo. Hankkeen toiminnassa on ollut useita osa-alueita, joista alueella on ollut puutetta ja hanke on toimintatavoiltaan tuonut selvää lisäarvoa alueen nuorten palvelukokonaisuuteen. Lisäksi hanke on sisältänyt hyviä toimintamuotoja, joille on kysyntää myös jatkossa. Tästä näkökulmasta Tolkkupajan kaltaiselle monipuoliselle matalan kynnyksen palvelulle, joissa nuorille löytyy mielekästä tekemistä ja jolla on myös nuoren tilanteen kehittymiseen vaikuttavuutta, on selvä tarve myös jatkossa.

---

⁴ mm. Perttu Jämsén & Sinimaaria Ranki (toim) (2021) *Millä hinnalla? Osaamisen kehittämisen vaihtoehtoiskustannukset*. Sitran selvityksiä 186. Sitra.

LIITTEET

Liite 1. Tolkkupajan projektit:

- Tolkun Kokeileva Kuvataide 2.12.2019-12.3.2020
- Tolkku X PROVINSSI TAIDE 14.5.-25.6.2020
- Provinssi-projekti 1.4.-27.6.2019
- Tolkun Soundi 19.8.-7.11.2019
- TolkkuMix 24.8-15.11.2020
- Tolkun Teatteri 19.8.-7.11.2019
- Tolkun Valokuva 2.12.2019-13.3.2020
- Tolkun soundi 24.8-15.11.2020
- Tolkku X PROVINSSI RAKSA 14.5.-25.6.2020

MDI.FI

/MDIFRIENDS

@MDIFRIENDS

ALUEKEHITTÄMISEN
KONSULTTITOIMISTO
MDI